

İstanbul Medipol Üniversitesi
Öğrenme Öğretme Ölçme ve Değerlendirme Merkezi (İMÖDEM)

Çoktan Seçmeli Sınav Rehberi -I-

Çoktan seçmeli sınav tanımı: Çoktan seçmeli sınav *çoktan seçmeli sorulardan* oluşur.

Çoktan seçmeli soruların temel unsurlar aşağıdaki gibidir.

Öncül: Madde kökü/soru için önceden hazırlanmış metin, tablo, resim grafik veya diğer ön bilgilerin olduğu bölümdür.

Dikkat edilecek özellikler:

1. Çoktan seçmeli sorularda öncül kullanılabilir.
2. Öncül olmadan da çoktan seçmeli soru hazırlanabilir.
3. *Bileşik soruları* soruluyor ise *kesinlikle öncül* kullanılır.

Madde kökü: Sorunun ifadesidir (Madde kökü $\equiv$ Soru ifadesi).

Dikkat edilecek özellikler:

1. Madde kökünden *her öğrenci aynı şeyi anlamalıdır*
2. *Açık, net, anlaşılır* bir şekilde ifade edilmelidir.

Doğru yanıt: Madde kökünün/sorunun doğru yanıtıdır.

Dikkat edilecek özellikler:

1. Tek bir doğru yanıt olmalıdır.

Çeldiriciler: Bilmeyen, az bilen veya yeterli düzeyde bilmeyen öğrencileri yanıltacak yanıtlardır.

Dikkat edilecek özellikler:

1. İlk okumada/ilk bakışta öğrencinin elemeyeceği bir yanlış yanıt olmalıdır
2. Bilmeyen ve az bilen öğrencileri kendine çekecek yanlış yanıt olmalıdır.

Örnek 1.

Çoktan seçmeli sınavlarda aşağıdaki bilişsel beceri basamaklarından hangisi **ölçülemez?** (Madde kökü)

a) Bilgi (*çeldirici*)

b) Kavrama (*çeldirici*)

c) Yaratıcılık (doğru yanıt)

d) Uygulama (*çeldirici*)

e) Analiz (*çeldirici*)

Dikkat edilecek özellikler: Soru olumsuz ifade ile bitiyor ise **koyu ya da italik** şekilde kelimeyi vurgulayınız.

Örnek 2

“Bir psikoloji dersi öğretim elemanı öğrencilerine yeni bir konuyu öğretmeye başlamadan önce, öğrenilecek konunun ön koşulu niteliğinde olan bir önceki konunun, sınıfça hangi düzeyde öğrenildiğini denetlemek ve öğrencilerinin yeni konuya hazır olup olmadıklarını belirlemek istemektedir.” (Öncül)

Yukarıda verilen duruma göre öğretim elemanının yapacağı ölçme ve değerlendirmenin amacı hangisidir? (Madde kökü)

- a) Psikoloji programını değerlendirmek (çeldirici)
- b) Öğrencilere yöneltme hizmeti sunmak (çeldirici)
- c) **Öğrenme eksikliklerini saptamak (doğru yanıt)**
- d) Öğretiminin etkililiğini değerlendirmek (çeldirici)
- e) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini belirlemek (çeldirici)

Dikkat edilecek özellikler: Tüm seçeneklerde kelime sayısı veya ifadenin uzunlukları yaklaşık aynı olmalıdır. Yukardaki seçeneklerin uzunlukları yaklaşık eşittir.

Örnek 3.

Bileşik sorularda tablo, grafik, metin, resim ya da bir veri barındıran doküman parçası kullanılabilir.

Tablo		
Sorular	Güçlük indeksi	Ayırt edicilik indeksi
1.	.45	.35
2.	.50	.55
3.	.40	.60
4.	.80	.03
5.	.60	.40

Yukarıda matematik dersi vize sınavına sorulan 5 soruya ait madde güçlük indeksleri ve ayırt edicilik indeksleri verilmiştir. Aşağıdaki 1. 2. 3. soruları tabloya göre yanıtlayınız.

1) Matematik dersi sınavında en zor zoru hangisidir?

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.
- e) 5.

Dikkat edilecek özellikler:

Seçenekleri büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru (sistemik bir şekilde sıralamaya dikkat ediniz.

Yine seçenekler alfabetik sıraya göre sıralamaya dikkat ediniz. Karmaşık sıralamaktan sakınınız.

2. Matematik sınavında başarılı ve başarısız öğrencileri en iyi ayırt eden soru hangisidir?

- a) 5.
- b) 4.
- c) 3.
- d) 2.
- e) 1.

3. Matematik sınavında hangi sorunun testten çıkarılmasını gerekir?

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.
- e) 5.

Dikkat edilecek özellikler: Soruları kolaydan zora doğru sıralayınız ya da basitten karmaşığa doğru sıralayınız

Örnek 4.

Sınıflama gerektiren sorunun tanımı : En doğru ya da doğru yanıtların sınıflandırıldığı sorulardır.

I. Öğrencilerin performans düzeylerinin belirlenmesi

II. Öğretim sürecinin etkililiğinin belirlenmesi

III. Öğrenme eksikliklerinin saptanması

Değerlendirme, yukarıda verilen amaçlardan hangisi için yapılabilir?

A. I, II ve III

B. Yalnız I

C. Yalnız II

D. I ve II

E. II ve III

Ne zaman/Neden çoktan seçmeli sınav tercih edebiliriz

1. Eğer öğrenci sayısı çok ise çoktan seçmeli sınav tercih edilebilir.
2. Dersin birçok hedef veya konularını kapsayıcı çok soru sorulmak istendiğinde tercih edilebilir.

Çoktan seçmeli sınav hazırlama

- 1.Önce belirtke tablosu kullanarak tüm konu veya hedef davranışlar tespit edilir.

 İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ ... Dersi Belirtke Tablosu													
Dersin Amaçları		Bilişsel Alan						*DA	**PA	Ağırlıklandırma			
										Vize		Final	
Dersin Üniteleri		Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Duyuşsal beceriler	Psikomotor beceriler	Soru sayısı	Oran (%)	Soru sayısı	Oran (%)
1	A	X	X							2	%10		
2	B			X	X					4	%20		
3	C			X	X					4	%20		
4	D				X	X	X			5	%25		
5	E				X	X	X			5	%25		

- 2.Konu/Hedef davranışlara uygun soru havuzu oluşturulur. Sınavda sorulacak soru sayısının en az iki katı kadar soru hazırlanması önerilir.

3.Sorular belitke tablosunda konu ve hedef davranışlar ile uyumlu değildir.

4.Soru hazırlanırken sorunun kolay, orta veya zor olup olmadığını belirlenmelidir. Bu değerlendirme öğretim elemanın öznel yargısıdır.

ÖRNEK

Ders: Ölçme değerlendirme

Konu: Soru türleri

Hedef: Ölçme değerlendirmede kullanılan soru tiplerini kavrar.

Zorluk derecesi: Kolay

Cevap: E

I- Üst düzey bilişsel becerileri ölçmek hedeflenir.

II- Hazırlaması çok zordur.

III- Soru sayısı genelde azdır.

Yukardaki yargılardan hangisi uzun cevap gerektiren klasik yazılı sınav için geçerlidir?

A. I

B. II- III

C. I-II-III

D. III

E. I-III

ÖNEMLİ NOT: YUKARDAKİ SORU YAZIMINI KOLAYLAŞTIRMAK İÇİN ASOS YAZILIM PROGRAMINI KULLANMANIZ ÖNERİLİR.

5.Soruların çeldiricilerinin güçlü olmasına dikkat edilir. Çeldirici bulmak uzmanlık gerektirir. Öğrenciler ilk bakışta elemeyecekleri çeldirici yazmak önemlidir.

6. Belirtke tablosundaki konulara göre sorular sınıflandırılır. Çoktan seçmeli sınav hazırlarken aynı konuya ait sorular arka arka gelmelidir. Başka bir ifade ile aynı konuya ait sorular birbirini takip etmelidir.

7. Çoktan seçmeli sınavlarda yine aynı konuya ait sorular kolaydan zora doğru sıralanmalıdır.

8. Belirtke tablosunda belirtilen ağırlıklandırmaya göre soru sayılarına konu/hedef davranışa göre belirleyiniz.

9. Çoktan seçmeli testin cevap anahtarını hazırlayınız. Doğru cevapların şıklara dağılımı yaklaşık eşit olmasına dikkat ediniz.

Örnek

Psikoloji dersi vize sınavı toplam çoktan seçmeli soru sayısı 20 olsun.

Cevap anahtarda doğru seçeneklerin dağılımı A=4 B=4 C=4 D=4 E= 4 olabilir; ya da A=3 B=5 C=4 D=4 E= 4 gibi olabilir.

10. Çoktan seçmeli sınavı kağıdını hazırladıktan sonra akran değerlendirmesi ile kontrol edilmesini sağlayınız. Maddi hata ve bilimsel hatalar ya da anlaşılması güç olan ifadeleri yeniden düzenleyiniz.

Not: ASOS yazılım programı çoktan seçmeli soruları akran denetimi kolaylıkla gerçekleştirmeniz sağlamaktadır. Akran değerlendirmesi için ASOS yazılım programını kullanabilirsiniz.